

Rákosliget temetői

*"Ha tudni akarod, hogy egy nemzet mennyire becsüli meg a múltját, nézd meg a temetőit."
gróf Széchenyi István*

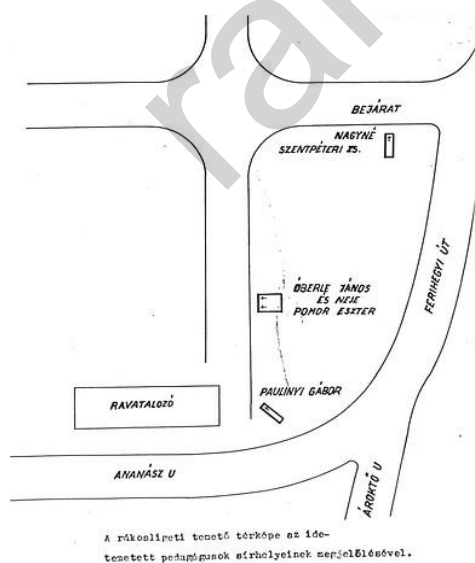
1899. november 1. Ki tudja, milyen idő fogadta a frissen elkészült rákosligeti házak tulajdonosait. Mindenesetre az biztosan állítható, hogy akármilyen is volt az időjárás, a beköltözőket az öröm és boldogság keríthette hatalmába. A búrok, ahogyan akkor nevezték magukat a beköltözők, „honfoglaltak”. A XIX.-XX. század elejére kb. 450 család, 1200-1400 lélek választotta lakóhelyéül Rákosligetet, túlnyomórészt munkáscsaládok, majd később hivatalnokok állami alkalmazottak.

A településrész kezdetekben még Rákoskeresztúr részét képezte, de az itt lakók jobban szerettek volna önállóak lenni. Rákoskeresztúr vezetőinek tetszését ezen a törekvésük nem nyerte el. Sokáig akadályokat gördítettek minden önállósulási kezdeményezés elé. A vitát végül a belügyminiszter döntötte el rendeletének megalkotásával. 1907-ben meghozta sokak által hön áhított döntését: Rákosliget önálló község lehetett. Ezt követően rohamléptekkel alakították ki az új község közigazgatását. 1907 nyarán megválasztották az első bírót, akinek a feladata a mai polgármesteréhez hasonlított.

1907. július 1. nevezetes napján iktatták be az első bírót, Szabó Endrét, az irodalmár műfordítót. A nagyközségben ekkor már működött posta, volt önálló vasúti megállója, építették a sporttelepet, és még ebben az évben hozzá kívántak kezdeni a villamos világítás kialakításához.

A községi temető

Az élet velejárója a halál. Ezt nem úszhatja meg egyetlen élő ember sem. A halottaknak pedig tisztes temetés jár. A községnek tehát temetőre is szüksége volt. Ezt Rákosliget legészakibb pontján, szinte már az „ős” Rákosliget határain túl jelölték ki. Területe 19.912 négyzetméter volt, melynek nagysága működése egész ideje alatt nem változott.

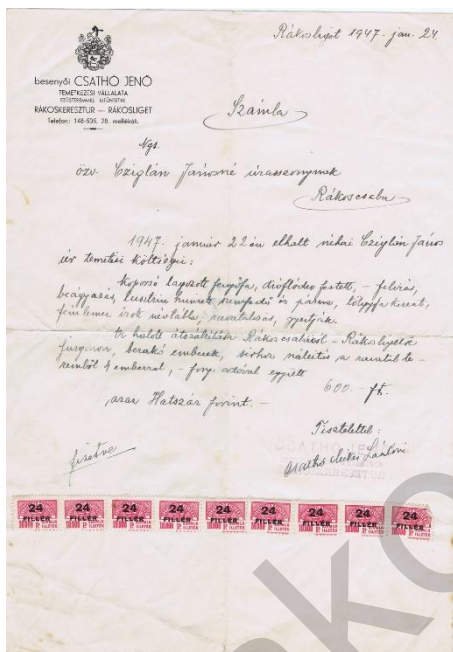

A kezdeti időszakban, mivel halottasház nem állt még rendelkezésre, az elhunytakat otthon ravatalozták fel, ott történt a búcsúztatás, majd ezt követően szállították át őket végső nyughelyükre, a temetőbe. Ez egészen 1930-ig maradt szokásban, amikor felépítettek egy halottasházat a temető nyugati oldalán, a mai Ananász utca felé eső részen. Ekkortól szűnt meg a saját, úgynevezett gyászháznál történő búcsúztatás.

A temető egészen a második világháborút követően még rövid ideig működött. 1949-ben azonban már egyértelművé vált, hogy Budapest közigazgatási területét megnövelik. Létrehozták Nagy-Budapestet, melynek keretében Rákosliget is a főváros része lett. Ez a közigazgatási váltás érintette a nagyközség temetőjét is.

Csathó Jenő rákoskeresztúri telephelye

A lezárt temetők felszámolásának megkezdésére a temetői jogszabályok szerinti porladási idők elteltével 1979-ben nyílt lehetőség. Ugyanis a 1008/1970./IV.12./ számú Kormány határozat alapján kiadott 10/1970. /IV.17./ ÉVM-OT sz. együttes rendelet, - mely a temetőkről és a temetkezési tevékenységekről rendelkezik - 22. §-ában a sírhelyek használatát 25 évben állapította meg. Az 1952. évi lezárások időpontjától számított 25 év az összes érintett sírhelyre vonatkozóan 1977. év végén járt le.

A helyi temetkezési vállalatok (besenyei Csathó Jenő – Rákosliget IX. utca 16, majd a piac mellett; Grünfeld Alajos-Rákosliget; Községi Temetkezési Intézet; Ormos Dezső temetkezési vállalata Rákosliget) működésüket beszüntették. A tevékenységet először a Fővárosi Temetkezési Községi Vállalat vette át (1949), amely később a Fővárosi Temetkezési Vállalat nevet kapta. A vállalat az egyházi temetőket is beleértve 49 temető felett rendelkezett. 1950-ben a kis kihasználtságú temetőket dr. Bakáts tisztifőorvos az akkori alpolgármester Köböl József szóbeli

hozzájárulásával használaton kívül helyezte. (A Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága a 975/1952. sz. határozatával rendelte el a használaton kívüli temetők lezárását). 1952-ben a Fővárosi Temetkezési Vállalat intézkedett ezeknek a lezárásáról.

A korabeli Fővárosi Tanácsi beszámoló a következőket írta a lezárt temetők állapotáról:

„A lezárt temetők mindegyike elhanyagolt, bekerítetten, gazzal, bozóttal benőtt terület. nagyrészüket körbeépült, gyermekek játszóhelye, a feltört kriptákban garázda elemek húzódnak meg. A peremkerületek Rendőrkapitányságai több sürgető megkeresést intéztek Főigazgatóságunkhoz az elhanyagolt területek rendbehozatalára, karbantartására és őrzésére vonatkozóan. Az állapotok kegyeletsértő volta másfelől a lakosság egy részét is szenvedélyes kifakadásokra és tiltakozásokra készteti. Elsősorban a. a lezárt temetők összefüggésében szükséges továbbá itt utalni egy olyan - a Fővárosi Temetkezési Intézzel külföldi ügyfelforgalma kapcsán érkekeibe tő-, jelenségre, ami a fővárosi temetői állapotokat / szembe állítva azszal a nyugaton üzletszerű alapokra helyezett kegyeleti kultuszt/ az. ideológiai ellenpropaganda céljaira igyekszik felhasználni.

Török Antal építész síremléke

A lezárt temetők vázolt - rendeleti előírásokkal is ellentétes - állapota azért állt elő, mert az üzemelő temetőkkel kapcsolatos nyomasztó gondok miatt azokra a főváros sem korábban. sem pedig a jelenben nem tud érdemi összeget áldozni. / A lezárt temetőkre a tanácsi költségvetésből beállított évi 2 millió Ft-ot teljes egészében a Mező Imre úti¹ temetőre fordítjuk. / A felekezetek által kezelt lezárt temetők gondozása tekintetében a helyzet az: előbbivel teljesen megegyező.”

A lezárt budapesti temetők rendbehozatala 1979-ben 60 millió forintba került, az ezt követő fenntartás pedig évi 25 milliót forintot jelentett volna.

„Mindezek miatt a lezárt temetők fenntartása helyett azok felszámolását tartjuk célszerűbbnek, amivel a további ráfordítási igények megszűnésén túl az az előny is együtt jár. hogy a főváros egy sor igen értékes, közcélú felhasználásra alkalmas területet nyerhet / lakásépítés, autóparkoló, camping, park, óvoda-, bölcsőde stb./

...

A lezárt fővárosi temetők helyzetét elemezve megállapítottuk, hogy kegyeleti, közbiztonsági, városgazdálkodási, közterület gondozási stb. szempontokból nézve egyaránt szükséges a jelenlegi állapotokon változtatni. Minden összefüggést mérlegelve azt találtuk a legcélszerűbb megoldásnak, hogy a lezárt temetőket be kell vonni a fővárosi közcélú területgazdálkodásába, biztosítani kell / a VI. és VII. ötévestervvidőszakok alatt / azoknak az állami beruházások céljaira történő igénybevétele, ezúton pedig a temetők fokozatos felszámolását.”²

Amint a fentiekből kitűnik, Rákosligeten a temető felszámolása nem volt indokolható a végső összegzés megállapításaival. Inkább a fenntartás pénzhiánya tette indokoltá, illetve politikai szempontok is közrejátszottak a megszüntetésben.

A Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága 1980. augusztus 27.-i ülésén hozott határozatot arról, hogy a rákosligeti temetőt fel kell számolni. Ennek kivitelezésére 1.5 millió Ft-ot biztosított a főváros. A temető helyén a kerületi tanács közpark létrehozását javasolta.

¹ Mező Imre út a jelenlegi Fiumei út. Itt alakították ki a munkásmozgalmi panteont, ahová a kommunista párt hű kizsgálóit temették.

² HU_BFL_XXIII_102_a_1_1979-12-18__pages38-58

A felszámolás útjában állt a román katonák sírjai. E tekintetben nemzetközi egyeztetésre volt szükség. A román állammal végül sikerült megegyezni és az itt lévő sírok áthelyezhetővé váltak a kőbányai Újköztető 6. számú parcellájába. Hogyan kerültek Rákosligetre román katonák?³ Budapest ostromakor ezt a területet a Vöröshadsereg oldalán harcoló 7. román hadtest 94. gyalogezrede szállta meg. Feltehetőleg ennek az egységnek a katonái kerültek ide, Dombóvári Antal Rákosligetről szóló⁴ könyve szerint alkoholmérgezés miatt.

Forrás: Fortepan.hu. FSZEK Budapest Gyűjtemény / Sándor György 1958. Képszám:117003

A román sírok a temető felszámolását követően még évekig itt maradtak. A főváros utasította a XVII. kerületi Tanács elnökét, hogy intézkedjen a meglévő növényzet felhasználásával a közpark kialakítása ügyében. Ehhez vegye igénybe a társadalmi munka lehetőségét. Ez a határozat 1983. novemberében született. A temető felszámolása rövid úton történt. A bejárathoz kiplakátozták a felszámolás tényét, valamint azt, hogy aki igényt tart a hozzátartozói további temetői elhelyezésére, az gondoskodjon az exhumálásról. Lebontásra került a halottasház, felszámolták a temető Ferihegyi út felé eső részén lévő kriptákat.

A felszámolás előtt (1978) a temetőben 418 sírhely és 279 sírkő volt található.

1984-re a román sírok kivételével valamennyi sírhelyet felszámolták. A rákosligeti román katonai sírok – összesen 17 sír - 2000. októberében az Új Köztető 144. parcellájába lettek áthelyezve.

³ Ungvári Krisztián: Budapest ostroma Corvina, Budapest, 2021

⁴ dr. Dombóvári Antal: Rákosliget története 1907 – 1950 Rákosmenti Helytörténeti Füzetek V. évfolyam 1. szám. Budapest 2007

2020-ban helyi kezdeményezésre újból felállításra került egy kereszt, körülbelül azon a helyen, ahol a temető működése alatt a harangláb állt. Ezt követően alakították ki a kálváriát a stációkkal.

A rákosligeti temetőben eltemetettek között volt:

Ucsnay Ernő, Trencsén utolsó polgármestere, természetjáró.

Nagy Lajos vármegyei törvényhatósági bizottsági tag, rákosligeti törvénybíró

Paulinyi Gábor, iskolaigazgató – 1937. május 19.

Szabó István, Rákosliget bíróját -1943. május 31.

A rákosligeti közösségi temetőben eltemetettek névsora – (akikről tudomásom van)

A

Ing. August Böhm**

Ádám Ferenc** -1940. május 25.

Ajkas Jenő** – 1937. december 8.

B

Babos Józsefné Matzenauer Mária** – 1950. április 11.

Bakos József erdő főtanácsos 1863-1942 *

Baron Sándor 1876-1945, *

Bánkuti Győző** – 1944. július 22.

Bányász Gyula ?-1942 *

Belánka Judit** – 1936. december 16.

Bereczki Géza**

Bodor (Krausz) László – 1936. február 9. Az Ujság híre

Boross György 1908 – 1928

Gyászjelentés az Esti Kurir-ban 1928. szeptember 1.

Böhm Ágost** – 1942. augusztus 22.

Breuer Gusztáv**-1923

Bucsinyi Sándor 1866-1941 *

Buss Lajosné Handl Józsefin** – 1935. december 12.

C

Czifrák Kálmánné Monoky Irma**

D

Dárday Antal** – 1942. december 8.

Debski Károly ny. uradalmi főintéző október 14-én 61 éves korában elhunyt. Temetése október 15-én volt Rákosligeten a róm. kath. temetőben.

(KÖZTELEK, 1932. október 16. 731. oldal)

Dobó József** – 1944. január 9.

Duchan Sándor 1875-1944 *

F

Felföldy Béláné Preisinger Jeannette ** – 1931. október 20.

Felter Dezső 1861-1941 *

Füzessy Zsigmond ?-1941 *

G

Géczy Lajos ?-1932,*

Gremesberger Dezső** – 1941. augusztus 15.

Gross Gusztáv** – 1930. december 31.

Guba Jenő** -1938. február 8.

Guba Jenőné Szekrényessy Irén** – 1938. február 26.

GY

Gyurcsovits Mihály ?-1936. március 2.,*

H

Hauser Sarolta (Máthé Istvánné) ? – 1935. június 23

Az Ujság. 1935. június 23.

Herda László ?-1930 *

Horváth Gyula** – 1939. október 30.

Horváth Józsefné Szabolics Róza** – 1931. január 9.

J

Jan Viktor 1861-1921*

Juhász Antalné Sárk Julianna** – 1936. szeptember 28.

Jüngham József ?-1923 *

K

Kaczvini Kaczvinszky Kálmán ?- 1932. 04. 12.

Kocsis Károly 1864-1940 *

Kosztelnik Ferenc**

Kováts Gyuláné Eck Erzsébet** – 1944. március 13.

özv. **Kovács Izidorné**** – 1935. május 24.

Kreisel Alajos 1867-1941 *

Kubinyi Sámuel**

Kukinyi Sámuel ?-1940 *

Kürschner J. Béláné Bischitz Lujza ** – 1935. március 11.

L

Leimeter János** – 1918. november 30.

M

Madarász Sándorné Gottschald Gizella** – 1938. május 15.

Markhardt János ?-1929. március 15.*

Máthé Istvánné sz. Hauser Sarolta 1935. június 23.**Mayer János** ?-1941 *

Matos Lajosné Braun Dorothea** – 1903. március 26.

Matos Lajosné Huszár Teréz** – 1938. június 21.

Máté Istvánné (Hauser Sarolta) ?- 1935. június 23.

Mátéffy Domokos kir.pénzü.ig. 1862-1940 *

Mertl János ?-1932 *

Mészáros Kálmánné Szalay Terézia** – 1941. december 25.

Mikes Lászlóné Guttmann Erzsébet** – 1943. szeptember 9.

Molnár István** -1939

Molnár Izidor – felsőkereskedelmi iskola tanára 1854 – 1940. december 28. (izraelita temető?)

Az Ujság 1940. december 28.

N

Nagy Lajos vármegyei törvényhatósági bizottsági tag, rákosligeti törvénybíró ?-1931. július 13.*

Az Ujság 1931 július 15.

Nagyné Szentpéteri Zsuzsa

Nagyváradai Stépán Aladár 1870-1937 *

Nády István** – 1949. november 6.

dr. Noll Viktor**

O

Oberle János

Osinger Jánosné** – 1942. november 21.

P

Paulinyi Gábor** – 1937. május 19.

Paulovszky Ferenc** – 1921. november 8.

Pautivics (Paulovits) Géza ?-1939 *

Az EST 1939. május 16.

Az Ujság. 1939. május 17.

<http://rakosliget.hu/wordpress/wp-content/uploads/2021/11/Schreiber-Gyorgy.jpg>

Pechár Kornélné** -1938. október 18.

id. Perényi Rudolf ?-1941 *

Petres Rezsőné Krauter Wilhelmine** -1942. szeptember 1.

Petrich Mártonné Beitel Viktória** – 1932. november 4.

Pék Endre** – 1937. július 20.

Pintér Józsefné Hamar Mária** – 1941. augusztus 4.

Pintér Manóné Gőz Eszter** – 1943. május 1.

Pfeifer János ?-1920 *

Pintér Gyula 1868-1945 *

Pintér József 1875-1944 *

Pomor Eszter

Postl Károly**

R

Regnezky Ferenc 1862-1932*

Reguczky Ferenc**

Dr. Révay Ferenc 1889-1945 *

Rosner Ferenczné Brunnmayr Paulina** – 1911. április 25.

Rosner Henrikné 1864 – 1940 (izraelita temetőben)

Rozner Istvánné Schellenberg Etelka**

Rubinty Dezső** – 1945. november 22.

Ruby Lipótné - fényképről

Ruby Viktor – 1918 ? – 1932 ? fényképről

S

Saskőy Antalné Ács Mária** – 1950. április 26.
Sárosi Jánosné Gébauer Teréz** – 1940. augusztus 5.
Schronk Pálné K. Salamon Ilona** – 1927. május 30.
Seress Géza** – 1950. március 20.
Simor Döme ?-1934 *
Skonda Lászlóné Schreiner Margit – 1938. július 8.
Sümegi Lajos** – 1935. november 24.
Steimle Vilmosné** – 1937. június 21.
Sterio Marie** -1904
Strament János 1864-1938 *
Strohmayer József** -1944. június 14.

SZ

Szabó István** -1943. május 31.
Szabó Jánosné
Rákos Vidéke 18. szám 1917. május 06.
Az Est 1917. április 22. 8. oldal
Szabó Józsefné Scharle Mária** – 1936. augusztus 23.
Szoika Gyula – főerdőtanácsos
1928. július 10. Az Ujság
Schreiber György** -1943. június 11.

T

Tarits Jánosné Wandra Paula**
Telekes Lajos** – 1918. március 28.
Temesvári Andrásné Leimeister Ilona **-1947.június 23.
Thuránszky Dagmár**
dr. Thuránszky József**
Thuránszky Józsefné Baán Margit** –
Török Antal épít. 1861-1933 *
özv. Török Antalné** – 1942. március 21.
Törzsök Gyula 1859- 1934 *

U

Ucsnay Ernő Trecsén díszpolgára és utolsó magyar polgármestere ?-1940. január 4.*
Ürge Lajos Károly 1869-1934 *

V

Varhanek József 1864-1926 *
Vajda Jánosné Csere Lidia** – 1936. június 16.
Valasek Eduard**-1910
Ifj. Vándor Károly, 1899 – 1909. IV. 15. Vándor Károly és neje, született Kovács Anna, tíz éves fia április 15-én meghalt Rákosligeten.
Vándorfi József** – 1948. augusztus 24.

Venyege András** – 1936. szeptember 29.

Véghely K. Istvánné Németh Julianna** – 1914. június 9.

Vrasich Mihály** – 1979 -Kozma utcai temetőben

W

Wandra Bea** – 1922. december 4.

Wéber Miklós** – 1941. március 26.

Z

Zádor Géza – ny. igazságügy miniszteri számvevőszéki főtanácsos 1860 – 1933. március 5.

Zinz Ede 1857-1928 *

Zinz Béláné 1902-1932 *

A rákosligeti zsidó temető

A temetőt 1909 -1947 között használták. Területe négyszáz négyszögöl. A temetőben 86 sír található. Érdekes, hogy az 1979-es temetőbezárásokkal kapcsolatban született felmérés során csak 49 sírhelyet és 48 sírkövet rögzítettek, illetve a temetőgondnoki lakás került be a felsorolásba. A zsidó temető esetében a tulajdonjog a magyar állam nevére volt bejegyezve, az izraelita egyház nem szerepelt tulajdonosként. A temető a felszámolást megúsza, talán azért, mert ez sértette volna az izraelita közösség vallási szokásait, vagy talán azért, mivel lakott területtől elég távol volt, a termelőségvetkezett tulajdonában álló földterület vette körül. Gyakorlatilag mezőgazdasági művelésű föld vette körbe. Erre pontos választ nem tudok adni.

A temető erősen elhanyagolt állapotban van, bár történtek helyi próbálkozások a terület rendbetételére. Temetőgondnok is lakott a temetőben lévő halottasházban, gondnoki lakásban.

A temetőben - a 2000-es évek elején - beazonosított sírok listája:

B

Bergl Vilmos 1849 - 1932

Bergl Vilmosné sz. Schwartz Anna 1853 - 1930

D

Danczinger Ignácné sz. Rausnitz Mária 1856 – 1925

Danczinger Ignác 1851 – 1923

Deutsch Ibolyka ? – 1927

E

Ehrlich Hermann 1844 – 1924

F

Fekete Vilmos

Feldmann Izidor

Frankl Lipótné sz. Taub Katalin 1829 - 1913. november 5.

G

Garai Miksáné 1867 – 1932

H

Havas Arnoldné 1893 – 1940

Havas Tivadarné sz. Roóz - 1930

Heksch Salamonné sz. Frisch Zsófia 1856 – 1938. április 24.

Herbst -Emil 1868 – 1944

Herbsz Pál 1910 – 1924

Hoff Salamon - 1913. október 8.

Huszár Jánosné sz. Herbszt Panka 11898 – 1933

K

Kemény Sándorné 1884 – 1938

Kenyeres Márton ? – 1912. február 6.

Kenyeres Mártonné sz. Kenyeres Teréz 1854 – 1912. január 29.

M

Mandelbaum Sámuelné sz. Benedikt Fanny 1851 – 1934. november 22.

dr. Molnár Izidor 1854 – 1941

N

Neumann Róza ? - 1910

P

Pollák Mózes 1854 – 1938

R

Reichenfeld Jenőné sz. Blumschein Melanie 1890 – 1942

Rosenberg József 1854 -

Rosenberg Józsefné 1856 – 1936

Rosner Henrik 1862 – 1937

Rosner Henrikné Nesselroth Róza 1864 - 1940

S

Schick Simonné Reich Emilia 1881 – 1910. május 8.

Schlesinger Jakabné sz. Hoff Lina 1863 – 1919

Schreiber Józsefné – 1929

Schwartz Lajos

Schwartz Lajosné 1868 – 1917

Schöngut Andor 1897 – 1932

Somosi Ignác ?- 1914

Spitz József 1875 – 1946

Stein Katalin 1841 – 1920

W

Wandelbaum Sámuelné Benedikt 1851 – 1934

Weisz Ignácné sz. Hollender ? 1836 – 1912. február 16.

Wolf Edéné sz. Weisz Szidónia 1877 – 1937

Wollner Alajos 1860 – 1936

Források:

1. Lezárt temetők listája 1979. december 18. – Budapest Főváros Tanácsa Végrehajtó Bizottsága üléseinek jegyzőkönyvei (HU BFL XXIII.102.a.1)
2. A temető bezárásáról szóló Fővárosi Tanács VB határozat 1952. *Forrás: Budapest Főváros Levéltár HU_BFL_XXIII_102_a_1_1952-09-11_pages 15-23*
3. A temető felszámolásáról szóló Fővárosi Tanács VB. határozat. *Forrás: Budapest Főváros Levéltár HU_BFL_XXIII_102_a_1_1982-12-22__pages254-256*
4. Fortepan.hu
5. Az Újság
6. Az Est 1917. április 22. 8. oldal
7. Rákos Vidéke 18. szám 1917. május 06.
8. *Forrás: Budapest Főváros Levéltár HU_BFL_XXIII_102_a_1_1979_-12-18_pages 38-58*
9. OSZK. Plakát és kisnyomtatványtár <https://dspace.oszk.hu/>
10. Ungvári Krisztián: Budapest ostroma Corvina, Budapest, 2021
11. Erdős Renée Ház Muzeális Gyűjtemény, Simon Gyula (Rákoscsabaújtelepi polgári Kör) gyűjteményéből. Ádám Ferenc szíves engedélyével.